

Handläggare
Frida Jonasson
Telefon: 08-50820513

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2023-09-21

Remiss av motion om kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2023/686

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat en motion från Thomas Wihlman (C) gällande kompetensförsörjning inom äldreomsorgen på remiss till stadsdelsnämnden. För att fler ska våga satsa på att validera sina kunskaper, komplettera en oavslutad utbildning och ta steget att utbilda sig till exempelvis undersköterska behöver det skapas goda förutsättningar för detta menar skribenten.

Mot bakgrund av detta lämnar skribenten fem förslag på hur detta arbete kan stärkas. Bland annat att det ska säkerställas att anställda inom äldreomsorgens utförare erbjuds språkundervisning på arbetstid samt att en modell för validering av medarbetares kunskaper tas fram.

Förvaltningen anser att det är viktiga frågor som lyfts i motionen. Vidare anser förvaltningen att det pågår en rad satsningar på kompetensutveckling för medarbetare inom äldreomsorgen i Stockholms stad. Om fler satsningar ska genomföras bör de satsningar som redan finns först kartläggas för att skapa en effektiv kompetensutveckling.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Remiss från kommunstyrelsen inkom till stadsförvaltningen den 21 juni 2023 med en önskan om att nämnden yttrar sig kring en motion om kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen. Motionen är skriven av Thomas Wihlman (C). Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, äldrenämnden, Skärholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd,

kommunstyrelsens pensionärsråd, Almega Kompetensföretagen, Fremia, Kommunal Stockholm, Vård- och omsorgscollege samt Vårdföretagarna.

Ärendet

För att fler ska våga satsa på att validera sina kunskaper, komplettera en oavslutad utbildning och ta steget att utbilda sig till exempelvis undersköterska behöver det skapas goda förutsättningar för detta beskriver skribenten i sin motion.

Därför föreslår skribenten att:

- Att arbetsmarknadsnämnden ska ta fram studieförberedande kurser riktade till de som saknar formell utbildning inom vård- och omsorgsykten i syfte att minska tröskeln till studier.
- Att arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden upprättar ett tätt samarbete för att djupare undersöka de hinder för vidare studier som upplevs av dem som saknar formell utbildning.
- Att äldrenämnden säkerställer att samtliga stadsdelsnämnder och privata aktörer inom äldreomsorg och hemtjänst erbjuder anställda språkundervisning på arbetstid, enligt den modell som har utvecklats mellan arbetsmarknadsnämnden och vissa stadsdelsnämnder.
- Att arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna tar fram en metod för validering av kunskaper i syfte att korta utbildningstiden för dem med lång erfarenhet inom omsorgen.
- Att äldrenämnden får i uppdrag att ta fram en modell för enhetschefers medarbetarsamtal som innehåller validering av yrkeskunskaper, inklusive mindre formella krav så som hur medarbetare möter och har kontakter med anhöriga, hur boende eller hemtjänstagare stimuleras till social samvaro, inklusive aktiviteter med kulturinriktning, hur friskvård i förebyggande syfte genomförs, samt hur man säkerställer att de hjälpmedel som används av brukare, som till exempel hörselhjälpmedel, fungerar som avsett.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning Social omsorg äldre i samverkan med Avdelning HR och utveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att frågorna som lyfts i motionen är viktiga. I dagsläget pågår ett flertal satsningar på kompetensutveckling för medarbetare inom äldreomsorgen i Stockholms stad.

Förvaltningen medverkar i en satsning, finansierad av Europeiska socialfonden (ESF), om att stärka kompetensen för omsorgspersonal

inom vård och omsorg för äldre. Kompetensen stärks bland annat genom att ge en möjlighet för medarbetare att få utbildning på arbetstid för att nå formell behörighet som undersköterska, men också genom språkstärkande utbildning som integrerar språk och yrke för mer hållbara och långsiktiga kunskaper i det svenska språket. Inom projektet kommer även en modell för validering att tas fram. En kartläggning av omsorgspersonalens kompetens görs inom ramen för projektet, för att se vilka utbildningsbehov som finns. Projektet, som leds av arbetsmarknadsförvaltningen, inleds i september 2023. Även äldreförvaltningen samt stadsdelsförvaltningarna Farsta och Hägersten-Älvsjö deltar i projektet.

Äldreförvaltningen ansvarar för kommunövergripande frågor om äldreomsorg, och för att i dialog med stadsdelsnämnderna samordna, utveckla och följa upp äldreomsorgen i staden. De har därför ett viktigt uppdrag att samordna och erbjuda utbildning till stadsdelsförvaltningarna. Just nu pågår en kompetenskartläggning av omsorgspersonal inom äldreomsorgen i samtliga stadsdelsförvaltningarna, vilken äldreförvaltningen sammanställer. För att språkstödande arbete ska bli ett ordinarie arbetssätt arbetar äldreförvaltningen med stadens egna verksamheter i äldreomsorgen. Detta sker genom långsiktiga insatser som till exempel fortbildning i form av språkstödande ledarskap för chefer, utbildning och stöd till språkbud samt språkstödande insatser på arbetsplatserna med verksamhetsförlagt lärande.

Sedan hösten 2021 har medarbetare inom äldreomsorgen haft möjlighet att söka kombinationsutbildningar i svenska och utbildning till vårdbiträde och undersköterska.

Inom staden finns en kompetensutvecklingssatsningen (KUS) vars syfte är att långsiktigt höja utbildningsnivån i stadens verksamheter, höja kvaliteten och säkra kompetensförsörjningen. Inom satsningen ingår bland annat utbildningar inom demens och geriatrik för samtliga yrkesgrupper inom äldreomsorgen, grundutbildning till undersköterska samt utbildning och stöd i svenska språket inom äldreomsorg.

Staden har tagit fram kompetensstegar för undersköterskor i syfte att säkerställa att verksamheterna inom äldreomsorgen ger en god vård och omsorg med hög kvalitet. Kompetensstegen för undersköterskor består av fyra steg som beskriver möjlig utveckling från nyutexaminerad undersköterska till specialistundersköterska. Detta skapar tydliga utvecklingsvägar och ger goda förutsättningar för kompetensutveckling.

I augusti 2022 startade förvaltningen Kliniskt träningscentrum (KTC). På KTC ges medarbetare möjlighet att testa ny teknologi och öva praktiskt på avancerade dockor. Här ställer studenter och forskare från universitet, högskolor och näringsliv ut aktuella projekt som gynnar både äldre och omsorgsverksamhet. Varje vecka hålls utbildningar i så kallade vitalparametrar, SBAR, som är ett strukturerat sätt att kommunicera mellan vård- och omsorgspersonal, samt hjärt- och lungräddning. Inför sommaren gjordes även förstärkt introduktion för vikarier på KTC.

Vid anställning tar rekryterande chefer ställning till om medarbetaren har den formella kompetens som krävs för anställningen och om medarbetaren är lämplig för att arbeta i vård- och omsorgsarbete. När årliga medarbetarsamtal genomförs så pratar närmaste chef med medarbetaren om behov av kompetensutveckling. Inom ramen för verksamheten så ansvarar chef för att det genomförs fortlöpande egenkontroller och värdegrundsarbete för att säkerställa verksamhetens kvalitet, bland annat kring bemötandefrågor och hantering av hjälpmedel. Förvaltningen satsar även på hälsofrämjande insatser där äldre har möjlighet att träffas på förvaltningens mötesplatser för seniorer.

Det pågår ett gediget arbete med kompetensutveckling i dagsläget. Om ytterligare satsningar ska till bör därför det först kartläggas vilka satsningar som idag bedrivs. Många av de satsningar som önskas i motionen bedrivs redan och kommer bland annat startas inom ramen för utbildningssatsningen finansierad av ESF.

Jämställdhetsanalys

Vård och omsorg är en kraftigt kvinnodominerad bransch och en stor del av personalstyrkan inom äldreomsorgen består av personer som är utrikes födda. Enligt SCB:s yrkesregister är 90 procent av undersköterskorna kvinnor, och motsvarande andel bland vårdbiträden är 72 procent. Att stärka kompetensen bland de kvinnor och män som arbetar inom äldreomsorgen kan bidra till en stärkt yrkesidentitet. Det stärker också individens ställning på arbetsmarknaden, såväl inom som utom äldreomsorgen. Det är därför viktigt att det görs kompetenssatsningar för äldreomsorgens medarbetare.

Förslag

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Leif Kananen
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remissbrev: Motion om kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen
2. Remissunderlag: Motion om kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2023-09-06
Leif Kananen, Avdelningschef	2023-09-05